





նիզէ կէլմէք իւզերէ Գօրէնհակա միւ-  
թէվէճ ճիհէն եօլա չըգմըշ տըր :

— Այաթրանկա սեպտեմբեր 14 տէ  
Սուլթան Պէրն շէհրինտէն պիւտիւրիտիկի-  
նէ նէգարէն , շէհրի մէզպուրտա թէլէկ-  
րաթլար հագգընտա թէճէմիւ իտէն  
պիւր մէճլիս , քի Աղաթօն էֆէնտի տա-  
խի հագգը պուլունտուղուն պիւտիւրմիշիկ  
տիր , վէրտիքլէրի գարարլար զարպի էլ-  
րօրա իլէ Ջըւիշէրիս , Ալթըրիս , թիւր-  
քիս վէ Հինտիսթան գըլթալարը պէյն-  
լէրինտէ եէնի պիւր թէլէկրաթ թէլի թէմ-  
տիտիտէ տայիր օլան շարթլարտան իպա-  
րէթ տիր , Պիթթապի մէզքիւր շարթ-  
նամէ , մէրգուլմիւթէաճհիտ ֆըրգալարըն  
տէվէթլէրի թարաթրնտան թաստիգ օ-  
լունմադըճա , մէվըրի իճըպէ գօնուլ-  
մաեաճադ տըր : Գալիէն սէօյլէտիկինէ  
կէօրէ , Աղաթօն էֆէնտիտին ալտէթիլ-  
րինտէն պիւր ազ վադըրթ սօնրա , եանի  
հօկտեմբեր աեռն էվայիլինտէ , իսթան-  
պօլ վէ Վիլէնա արասընտա տօղընտան  
տօղըն պիւր թէլէկրաթ թէլի թէմտիտ  
օլունմաճադ վէ Հիւկսին իճաա իթտիկի  
սթամբա իտէրէք եազան եէնի մաթինա-  
լարը գուլաւըլաճադ տըր :

— Իւշ այտան պէրու պուրտա պու-  
լունմաեան Ուլաճ Պուղտան մասլահաթ-  
կիւզարը Մ . Ա . Կօլէսքա , սալը կիւնիւ  
Տէր-սաաաթթէվէ վաաըլ օլմուշ տուր :

— Փարիստէ Տէվէթի-ալիս սէֆա-  
րէթ խանէսի պաշ սըր քեաթիպի Ֆախրի  
պէյ , մէզուէն Տէր-սաաաթթէվէ վաաըլ օլ-  
մուշ տուր :

— Կէլէճէք շէհրի թըշիւնի էվէլին  
օթուզ պիւրինտէ փարիս Սէրկիի ումուլի-  
տին պիւլիւք ալալ վէ շէնիքլէր իլէ գա-  
բանաճադ , վէ օլ էսնատէ Ալթըրիս իմ-  
րէրաթօրունուն վէ պէլքի ինկիլթէլրա  
գըլաշասընըն տախի փարիստէ պուլու-  
նաճադլարը զազէթալարտա մուհարրէր  
տիր :

— Կիլիս իլթիլալընըն թէսքին օ-  
լունտուղուն մէպնի , արթըք հալլինի  
Պապը-ալիսին ըէյիսէ հալալէ իթմէյէ ,  
Ալթըրիս վէ Փրանսա իմբէրաթօրլարը  
ինկիլթէրրա տէվէթի Ֆախրիսթիյէ  
միւթթէֆըզէն գարար վէրմիշ օլունգ-  
լարը շէնտէրանտան Պէլթտէ մուհարրէր  
տիր :

— Հիւքիւմէթի սէնիյէ թարաթընտան  
էհալիսին թալիմ ու թէրպիյէսինէ նէ գատար  
արգու վէ իգտամ օլունմադտա իսէ , գանն  
իտէրսին քի պազը մէմուրլար , վէ խուսու-  
տիյէ էքսէր միւտիւրլէր թարաթընտան մու-  
ղայիլինին իճրասընա շալըշըլմադտա տըր : վէ  
պուլունտան տախի սէպէպի , պիւր թազըմ մա-  
նալլըղա շայէսթէ աաաալարըն , պիւր չօգ էլ  
վէ էթէք էօրէրէք , վէ պիւր չօգ միւրալիլիք  
վէ աալգալուգլուգ իյէյէրէք , վիւքէլաաան  
վէ վիւզէրաաան պազըլարընըն գօնազլարը

խաաըլարընըն էսկիտիպ , վէ քէնտիլէրինի թա-  
ճիգ իյէլտիքտէն սօնրա , պիւր վազըլթ տախի  
Պապը-ալիսին խաաըր օվաաընտա կէզիպ տօ-  
լաճադտա օլան թէնպէլ վէ ահազլարըն  
մանաղպա կէլմէսինտէն նէլէթ իթմէքտէ տիր :

Ջաթը շէվքէթսիմաթը հազըթի փատի-  
շահինին էվրօպաաան ալտէթի Շահանէլէ-  
րինտէ , հէր եէրտէ շէնիքլէր իճրա գըլըն-  
տըղը միսիլու , իշնիկտէ միւտիւր էֆէնտի  
գօնազընտա տախի իճրայի շէնիք իտիլտի-  
կինտէն , միւտիւր Մուսթաֆա պէյին չու մէ-  
սէրրէթէ խրիսթիեանլարը տախի պէհրէմէնտ  
իյէմէք միւրաա իյէմէսի իւզէրինէ , զապ-  
թիյէլէր կիտիպմիւթէպէրանը մէրգուլունտէն  
պազըլարըն տալէթ իտէրլէր , վէ աշիւր  
տախի մէմուլէն վէ իթթիլաաէն կէլիլլէր  
իսէտէ , գօնազտան իշէրի կիլէր կիլմէք իթ-  
թիլաալարը իսէճալէթ վէ մէզլէթէթէպտիլ  
օլուր : չիւնքի պազարլար քի մէճիս աղա-  
լարընտան պազըլարը տալիս հազըր պուլուն-  
տուղլարը հալտէ , քիմ պիլիր գանդի իշիւ-  
ղալար պիւր խրիսթիեան էօլիսիւ թազլիտի  
եաբարադ օրթաեա եաթըրմըշլար , պաշ ու-  
ճունտա պիւր պուլունտան , վէ մէզքիւր  
պուլունտանըն իշինէ տախի կիւնիլիք եէ-  
րինէ հալլան թէրսի գօնարադ իլթիլտիւր-  
մէքտէ , վէ իքիսէֆէր գապթիյէ տախի պաշ-  
լարընա պիլէր թէնճէրէ կէլիլլէրէք Ռում  
բաբաը թազլիտի եաբաճադտա , վէ կէրէք  
միւտիւր էֆէնտի , վէ կէրէք մէճիս աղա-  
լարը կիւլմէլէրինի թուլաաաադըլարընտան ,  
սէտիւր իւզէրինտէ պիլէր թարաթա տէվրիւ-  
մէքտէ տիրլէր :

Տալէթէ կէլմիշ օլան Ռում միլլէթի միւ-  
թէպէրանը պու թէրպիյէսիլիք ալաաթթի  
օլան հարէքթլէրի կէօրտիւքլէրինտէ , մա  
թէլէսիւթիւ ազիմ կէրի տէօնիւպ կիտէրլէր :

Իշնիկ կիպի պիւր մահէլին միւտիւր իւ-  
զէրինտէ սահիհէն պէօյլէ պիւր հարէքթի  
նա պէճա կէօրիւմիւշ օլունտուղու թահազը գը-  
լընտըղը թազտիտէ , ճանիպի հիւքիւմէթի  
սէնիյէտէն լազըմ կէլէն թէլէտիպին թէր-  
թիպ պուլունտաաղընտա շիւքիէ եօգ իսէտէ ,  
պէօյլէ սահիպ ըրիթպէ վէ սահիպ մանաղպ-  
լարըն ճէզալարը , ալէսսէվիյէ , ահաճա ման-  
սըպ վէ եալսաթ ըրիթպէլէրինին ալընմասըն-  
տան իպարէթ օլմադտա օլուպ , վէ գանն ի-  
տէրսին քի պուլ գատարը տախի քիֆայիթ  
իթմէտիկինտէն , էօյլէլէրին սաեըը կիւնտէն  
կիւնէ փէք ազ էքսիլմէքտէ տիր :

— Պուրսա վալիսի Հիւսնի բաշա հազ-  
րէթլէրինին էհիլլէթ ու լիեազաթ վէ աաա-  
լէթ ու իսթիգալմէթլէրի հազըլունտա տուա  
վէ սէնալէր օլունտուղուն իշիթմէքտէ ի-  
քէն , պու տէֆա թարաթըմըգա կէլէն մէք-  
թուպլար , ֆիլվազը մէմուլիյէթ ու թէ-  
լէքթիւրէ շահան պիւր թարիպ թուլմադտա  
օլունտալարըն թաաաթիգ իյէմէքտէ տիրլէր :

Շէօյլէ քի Մանգուլմէմիզին 384 իւնճիւ  
նիւսիսէսինտէ տէրճ իտիլմիշ պիւր գըլթա էս-  
կի շէհրի մէքթուպունտա օղունտան ուլղուն-  
տուզ հալլէր Պապը-ալիսին նազարը տիգզաթ  
վէ աաալէթիտի տալէթ իյէլտիկինտէն , սէ-  
րիան պիւր գըլթա էմիլունմէյի սամի թահիւ-  
րիյէ , վէ մէզքիւր պահսըն սուրէթի լէֆ-  
ֆէն իրաալ իլէ , քէյֆիկէթի հալլին օրհիւ-

թէ մազրուշ օլուպ օլմաաըղը Պուրսա վա-  
լիսի Հիւսնի բաշա հազրէթլէրինտէն իսթիգ-  
աա պուլունտուլ իտի , վէ պիլգտէ նէթիճէ-  
սինէ պէքլէմէքտէ իտիք :

Հիւսնի բաշա հազրէթլէրի էսկի շէհրի  
միւտիւրիյէ հէյիէթի մէճիսի քեաալիլէն , վէ  
իքի նէֆէր տախի խրիսթիեան Պուրսաեա  
ճէլպ իլէ թարաթէյնի իսթիլթազ վէ մու-  
հաքէմէ իյէլտիքլէրինտէ , եազըլան ֆէնա-  
լըզլարըն քեաաթթէթէն տօղըն օլունտուղու գա-  
հիլէ չըգտըղըն կէօրտիւքլէրինտէ , կէրէք  
միւտիւրի վէ կէրէք հէյիէթի մէճիսի թա-  
զըլըյա ազ իյէլտիքտէն պաշգա , մէտէնիյ-  
եէթ վէ աաապ ու թէրպիյէ վէ ինսանիյէթ  
իւզէրինէ տախի պիւր սաաթտան գիեաաթ  
պիւր միւլէսիւր նուլթ սէօյլէրէք , իսլամ  
իլէ խրիսթիեան պէյնիտէ հօգազգա հիշ  
պիւր ֆարգ պուլունտաաղընը , էսկի շէհի-  
րին հալեա էսկի գապալըզլարընտան վազ  
կէլմէքտէ արգու վէ նիյէթլինտէ կէզմէքտէ  
օլան պազը իսլամլարընա աալաթտըմը , վէ  
չօգ տէֆա հազարէթ ու մահրուլիկէթ վէ  
գօրգու շէքմէքտէ օլան խրիսթիեանլարըն  
ֆէվգ էլ աաթ սուրէթտէ շաղ ու մէթուր  
օլմալարըն , վէ հաաաթէն գիեաաթ թէլէք-  
քիւր իյէլմէլէրինի մուհիպ օլմուշ տուր :

Պիլա միւտահիլէն սէօյլէրիք քի , բաշայի  
միւլալիլէյ հազրէթլէրինին պու աաալէթ  
էսէրի օլան հարէքթլէրի մէտ ու սէնա-  
լարա շահան տըր : չիւնքի չօգ քէրրէ նի-  
լէլէրին , պէօյլէ հազգանիյէթի գահիլէ չը-  
գարարադ էհիլ ըրզլարը թէլվիք , վէ էտէպ-  
սիզլէրի թէլտիպ իյէլմէտիքլէրի շէօյլէ տուր-  
աուշ , կիտէն էմիլունմէլէրէ տախի եալան վէ  
եանլը սուրէթտէ ճէվապ վիլէրէք Պապը  
ալիյի տախի ալտաթմադտա տըրլար :

Կէրի էսկի շէհրի խրիսթիեանլարը հէր  
ճիհէթլէ հազգը չըգմըշլար վէ տալաեը գա-  
գանալար , վէ քիլիսէնին թարա մաաաթ-  
սի հէնուզ պիլթմէյիպ էօյլէճէ գալմըշ տըր :  
լաքին վալիյի միւլալիլէյ հազրէթլէրի սա-  
յէսինտէ օնուշ տախի հազգանիյէթ իւզրէ  
թէալիյէ բէգիւր օլաճաղը էմէլի էզլէպլէրին-  
տէն պուլունտադտա տըր :

Էսկի շէհրի մէճիսի աղաաընտան գօնա  
ճիգմէլինին պիլիթիլին կէրէք Մանգուլմէ ,  
վէ կէրէք փուլեանըն շիմտիքի կիտիլի հազ-  
գընտա պազը սէօյլէտիքլէրի բէք կիւլմէյէ  
լաեըգ շէլլէր իսէտէ , զազէթաաաաաաաաա  
նաալէթ ալաաաաաաաաաաաաա , ահաճա պու  
գատարընը քեաաթի աաա իտէրէք տէրիք քի ,  
պու ալէմտէ զազէթաաաաաաաաաաաաա նէ  
Ալլահաաաաաաաաաաաաա , վէ նէտէ ինսանտան ու-  
թանըր էմմա , էվիլ ու ախըրաա պէլաաըն  
պուլունտա :

— Մասիստէ շու աթիտէքի ճիւլլէր  
օղունմուշ տուր :

« Պու հաթթա էրգընմտէն կէլէն  
մէթթուպլարըն պիլտիլտիկինէ նէգարէն ,  
Արէգ գարիյէսինին քիլիսէ վէ մէզարը-  
ղը , Լուսաաաաաաաաաաաաա էրմէնիլէրինէ թէօ-  
լիմ իտիլմէք իւզրէ , էրգընմ վալիսի թա-  
լաթընտան կէօնտէրիլէն էմիլունմէնին ,  
Իրըղի գաաապաաաա գալիմազաաաա էլինէ  
վաաըլ օլունտուղուն ու Գաթթիլէ մէզհէպի-



նէ տախտի օլանլարըն րուէ ստալարը իշի. տիր իշիթմէզ, տէր հալ վերապատուելի. նին թէշվիգիլէ էրզրուէ միւրաճաթ իտիպ, օրատաքի Գաթօլիք առաջնորդու վէքիլինին թագրիրիլէ, էրզրուէ վալիսի. նէ թէշէք քի իթմիլէր իսէտէ, վալի բա. շա հազընթիլէրի մէրզու մանըն սէօզիւնէ սէմի իթիսլար իթմէտիքտէն պալզա, «սիզ Գաթօլիք օլտուէնուզ տէյի, քիլի. սէտէ Գաթօլիք օլմատը եա», Հայտէ փարզ իտէլիմ քի, Արէզ գարիյէսինտէ պիր Լու. սաւորչական էլմէնի տախի վալմատը, եինէ քիլիսէ վէ մէզարլըզ Լուսաւորչա. կանլարըն տըր «եօլու քէլամլարա ան. լէրի գօլմուշ տուր»:

«Ատըզլարը չու ճէվապ իւզէրինէ, մէրզու ման Արէզլիլէր արթըզ Գաթօլիք միլէթինտէն իւմիտլէրինի քէսէրէք, Լու. սաւորչականլար առաջնորդարանընա միւ. րաճաթ իթմիլէր, վէ քէնտիլէրինին պիհուտէ վատլարտան ալտանմըշ օլտուգ. լարընը արզ ու նէտամէթլէ, թէքրարէն մատէրզատ քիլիսէլէրինին գուճադընա իւ. թիճա իլլէմիլէր տիր»:

Փ Բ Կ Ի 2

Պու բազար կիւնիւ իւանըմըզ մուճիպին. ճէ թէքրտաղ առաջնորդու գեր. Թադէոս սրբազան փրկիլտէ Ս. պատարագ թագտիս իթմիլ, վէ ֆուգարաթլիլէրիք իւզէրինէ բէք թէէսսիլի պիր քարոզ վերէրէք, չօգ. լարըն կէօզլէրինի եաշարթմըշ տըր:

Փրկիլտէ խայլիճէ ճէօմաթ հազըր պու. լուսնուգտան պալզա, հէր բազար կէօրիւ. տիւկիւ միսիլու ախլամա գատար գիւարէ. թէ վէ եախօտ սէյրէ եիւլէրնէ ֆաթիլեա. լար կէլմիլէր, վէ պիզլէր թէշվիգ իլլէմիլ. լէր տիր: Պու բազար կիւնիւ տախի սրբա. գան հայրլարտան պիրիսի թէլիք իտէ. ճէք իսէտէ, իւանընը եարընքի Մանգուլէ. միլէթ թէքէ մէճպուր օլմուշուզ տուր:

Գեր. Թադէոս սրբազան էվալիտէ Փըր. կիլիլին խայլիճէ զանմէթ վէ մէշազգաթընը չէքմիլ օլուպ, վէ պիլարէկեանըն իւթիւա. ճը չէտիտինէ բէք ալեա վազըֆ օլտուգու. տան, պէշ աւտտ լիրա իսան իտէրէք թէ. չէքքիլիլ ազիլմիլի տալէթ իլլէմիլ տիր:

Եւզմի մէզպուրտա Սերուլէ աղա Թագ. լորեան վէ պիրատէրլէրի 1500 ատէտթուգ. լա իստա իտիպ, վէ թամիր օլուսան համ. մամըն ըսընմատը իլին զաթըն պիրիսի պէշ չէքի օտուէն հիմմէթ իլլէտիլինտէն, վէ զա. թըն պիրիսի 41 դուրուշ, վէ Էկիլիլի հաճի 30 վաննէս աղա քէշիլեան 66 դուրուշ, վէ Գուտըր չէրիֆտէն կէլմիլ օլան Առաքել ա. զա Պապիկան քէնտիսի իլին 22, վէ Ագալ. երզեան Մարտիրոս աղա իլին 22 դուրուշ, վէ Ագալերզեան Ստեփաննոս աղա իլին 40 դուրուշ, վէ Ագալերզեան Կարապետ աղա իլին 40 դրշ. իստա իթմիլ օլտուգլարընտան մա թէշէքքիլիլ պէնան իտէրիլ:

Կէշէն կիւնիլէր Զուխաճը իւան օտապա. շըթը Արէլ աղա 22 դրշ. իստա իտիպ, վէ տիւնքի կիւն զաթըն պիրիսի փրկիլտէ եա.

բըլան գուստուրալար իլին 24 չիֆթ լա. ս. թիլիլ պէզ իստա իթտիլիլինտէն իզհարը թէ. չէքքիլիլ իտէրիլ:

Մա թէէսսիլիլ պէնան իտէրիլ քի, բա. զար իրթէսի կիւնիւ, պու կիւնիլէրտէ քէլի. սիզ պուլուսան պիր զաթըն պիւլիլիլ թա. ալեա քէսպի չիֆա իլլէմիլ իլին փրկիլ քի. լիսէսինտէ մէքթէպ չօճուգլարընըն ինիպ «Տէր ողորմեա» սէօյլէմիլէրի միւրատ օ. լուսնուշ, վէ պիր լիրա տախի պիլարէկեանէ սատագա կէօնտէրիլմիլ, վէ անինտէ իճապը իճաարնա միւսարաթ իտիլմիլ իսէտէ, ի. լանը պու կիւնէ գատար գալմըշ տըր:

Ինչալլան միւմայիլէյի զաթ քէսպի չիֆա իտէրտէ, պիլարէկեանը թէքրարէն տէրիւ. թըր իտէրէք տանա զիեաթէ սատագաթ իլլէ մէրզու մանը գանըրըր:

Կէշէն հաթթալար զաթըն պիրիսի պիր խուսուստան տօլանը նիլէթ իթմիլ օլուպ, վէ օլ նիլէթիլին իսէ իճաարնը կէօրմէլլիլէ միլէսսէր օլտուգուտան, մա մէմուշիլիլէ փրկիլ պիլարէկեանընա պէշ լիրա իստա իլ. լէմիլ տիր:

Պէօյլէ պիւլիլէք քիւլիլէք վէսիլէլէր իլլէ փրկիլի տիւլիւնմէքիք ֆաշիլէթիլ Էկէրիլ կիւնտէն կիւնէ իլլէրու կիտէր իսէ, մէքքիլիլ խայրաթիլանէ իտարէսինին կիլթաթէ խա. ֆիլիլէնէկիլնտէ չիլիլէ եօգ տուր:

Իզմիտտէ, Էտիրնէտէ վէ մանալլը սայի. լէտէ փրկիլ իլին ինանիլէր թօլլանըմագ. տա օլտուգուէն մա մէմուշիլէ իլլէթմիլ օլ. տուգուտուզ կիպի, իսթանպօլտա Մագա. ճըլար իլինտէ պուլուսան, վէ փրկիլ ազա. լէթիլնտէն օլան պիր զըթա գանվէնն եաթ. արըլմասը նիլէթիլ խայրիլիլիլէ, գուսու. ճուլարտա պիր ինանէ թօլլանըմագտա ի. տուլի, վէ Դալաթատաքի արսա եաթըլմա. եա պաշալարընտա, Զըպըճը էսնաթընըն օրթա սանտըլընտան պէշ լիրա իստա գըլը. նաճաղը տախի մէմուշիլէն մէմուլիլիլ օլ. մուշ տուր:

Փրկիլ մէքթէպիլ ինչաթը իլին պու բա. զար կիւնիւ տախի պիր թագըմ համամը ռաթալար վէ իլնչպէրլէր մէճճանէն կէլիպ չալընտըլարը միսիլու, իսթանպօլու տէ. լիգանլըլար տախի չալըմըլար տըր, հէլէ թորգոման ընկերութիւն ազալարընտան օ. լան տէլիգանլըլարտան պաղըլարըն հիլ պիր բազար կիւնիլէր պօշա կէլիլմէթիլլէր տիր տիսէք ճայիլ տիր:

Մէքքիլը ընկերութիւն հազընտա այրը. ճա թէշէքքիլիլէ պօրճուեուղ, գիրա, սա. լիր ֆէտաքեարըլըլարտան պալզա կէշէն բազար կիւնիլ կէլէն մուղիգաճըլարա կէլիպ կիլթմէ մէսարիֆաթընը չէքտիրմէլիլ քէն. տիլլէր չէքմիլլէր տիր:

Եւտի սէքիլ այտան պէրու փրկիլտէ Ու. լանը վէ օն պէշ օն ալթը չալլարընտա պիր լէհուտի չօճուգու պուլուսագտա, վէ քէ. մալի արզու իլլէ իրմէնիճէ էօյլէնմէքտէ տիր, վէ ալալազը համիտէ իպրաղ իլլէմէքտէ օլ. ուտուզ կիպի, հէր վազըթ բաթրիլիլանէլէ կիլթմէքտէ, վէ վաթթիլ իտիլմէսինի լէճա վէնիկաղ իլլէմէքտէ իտի, նասըլ քի պիլիլմ կիւնիլմիւլէքտէ տախի չու լէճաարնա տէվամ վէ իգտամ իլլէմիլ իսէտէ, լաեղըլ պիր կըն.

քանայր վէ պաշապան պուլուսագտալըն. տան, չիմտիլէ գատար էօյլէնէ գալմըշ իտի:

Մէրզու չօճուգու սէօյլէլիլինէ նէգա. լէն բէտէր ու վալիտէսի հաեթտա օլուպ, վէ պու թարաֆա ֆիրար իթմէսինէ օնլար թարաֆընտան հիլ պիր սէպէպիլէթ վէրիլ. մէյիլ, անճագ քէնտի խրիսթիեանըլ օտու. զուսու օլտուգու անլալըլմըշ, վէ պիլ գօ. լալըլ իլլէ իգնա օլմագ իսթմէմէտիլիլիլտէն էկէր պիր թէհի սէպէպէ մէպիլ պու թա. րաֆարա տիւլմիլտէ, մէճպուրի խրիսթի. եան օլմագըլըլա չըգըլմըշ իսէ, պրրաքըլ պէտէր ու վալիտէսի եանընա կիլմէսինի քէնտուլէ նաարիլթ վէրտիրմիլ իսէքտէ, պիր տիւլիլ իօքեաթ օլմաեղա, հիլ հալ. տէ վաթթիլ օլմագըլըլ իսթիտա իլլէմիլտիր:

Փրկիլին գալուսու ալըպ տըր, ճէպրի քիմէլիլ ալը գօյմանըլ. ֆազաթ հիւանի իրզասըլա պէօյլէ պիր նիլէթէ չըգըլանըտա նիլէթիլնտէն մէնն իտէմէլիլ. հաթթա մէր. գուլ չօճուգ սէրպէսթմէ հէր կիւն տիլարը չըգմագտա, վէ հաթթա Դուլմ-գարուեա կիտիպ կէլմէքտէ տիր:

Կէշէն ճիւմա կիւնիլ Երկողոս աղա Դիր. գորեան օրատա իլլէն չու խուսուս իւզէրի. նէ լազըրտը ալըլմըշ, վէ մէրզու մա կնքա. հայր վէ պաշապան օլմագըլըլա հիմմէթ իլ. լէմէսի պազը զաթլար թարաֆընտան իպ. րամ իտիլմիլ, վէ միւմայիլէյի զաթ տախի գապուլ իլլէմիլ օլտուգուտան, գանն իտէրիլ քի պու բազար կիւնիլ վաթթիլ իլլէմիլ ալիլիլ փրկիլտէ իճա գըլընաճագ տըր:

— . . . խմբագիր .

Չեր ազգօգուտ լրագրոյ անկողմստէր ոգ. լով եւ Ազգին բարիքը փափաքող արզոյ ըն. թերցողները անտարակոյս կը յիշեն, ասկէց քանի ինչ ժամանակ առաջ «Ազգային հոգե. լոր առաջնորդաց տարեկան ապրուստ մը որոշելով, առաջնորդական լրաւունքըսուած խել մը պահանջմունքները Ազգին պիտոյի. ջը ծառայեցնելու համար» ձեռ ուղղած յօդ. ուածս, որն որ բարեհաճեր էիք 540 եւ 546 թիւերուն մէջ հրատարակել, ուր, բա. լական երկար բացատրութիւններով ու ճըշ. մարիտ ապացոյցներով անոնցմէ յառաջ եա. կած լիւսակառ հետեւութիւններն ու զա. լիք օգուտները նկարագրած էի, եւ կարծեմ չատերուն հաւանութեանն ալ արժանացած էր, Եւ հիմա ալ կարծես թէ, բազըր նոյն առաջարկութեանս գործադրութիւնը ժամ յառաջ պսակել ուզեց. վասն զի, ինչպէս որ չատերուն յայտի է, Ս. Պատրիարք հայ. րը, չեմք գիտեր յարպիսի խնդրոյ համար (բայց թերեւս մեր առաջարկածին համար ըլլայ) գեր. առաջնորդները կոտաւնդնուպօ. լիս հրաւիրած ըլլալով անոնց մեծագոյն մասը հոս պատրաստ կը գտնուի:

Ուստի ըստ իս, եթէ կընդունիք հաւա. տալ . . . խմբագիր, ասկէց աւելի յարմար ժամանակ չկրնար ըլլալ այս կերպ ընդհա. նուր Ազգին օգտին նայող խնդիր մը իրենց առաջարկուելու, մինչդեռ մեծ չըսեմ ան. հրնարին ձեռնարկութիւններ պէտք պիտի ըլլային իրենց (առաջնորդաց) հեռաւորու. թեան ժամանակը իւրաքանչիւրի ղիտաւո. րութիւնը իմանալու համար:



Յանկայի է մեղ յուսայ որ ձեր խրախուսական յորդորներն ալ ոչ սակաւ ազդեցութիւն ունենալով՝ ընդհանուր ժողովոյ մեծ անդամները իրենց սովորական եղած ազգագուտ դրաղմանց մէկ քանի ժամերն ալ այս կենսական խնդրոյն լուծմանը զոհել պիտի փութան, որով պարտաւորած պիտի ըլլան մեր տկար գրիչը այս մասին գեռ շատ մը երկար ու հայ սրտերու անհնարին վիշտ պատճառող նկարագրութիւններ ընելէն խնայելու, որոնց ականատես եղած են մեր աչքերը առանց փոքր դաւ զգալու, եւ պիտի ճանաչեն միանգամայն իրենց կանխապէս երախտապարտ Հայաստանի բոլոր ան Հայ ժողովուրդները, որոնց ներկայ ցաւալի վիճակը արդարեւ վաղափոյթ դարմաններու կարօտութիւն ունի:

... Խմբագիր, ընդունելով խորին յարգանքս անկեղծ հաւատով ձեր մօտակայ թերթերուն մէկուն մէջ խնդրեմ երկտողիս անկիւն մը շնորհելու ճանաչելով զիս ձեր բարօրութեան յարաժամ փափաքող:

34 օգոստոս 1867 Խառքիւզ

Մ. Պ.

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻԱՆԴՍՈՒԻ

Ալաֆրանկա հոկտեմբեր 1 տէ վիէննա-տա չէքիւէնէք օլան քրէտիթ Անշթալթ բիանգօսու:

Ալաֆրանկա տէվէթի ֆախիմէսի թա-րաֆընտան թէէմին օլունուլ, վիէննա-նըն « քրէտիթ Անշթալթ » նամ բիեան-քօ պիւթթէրի, Տէր-սաատէթտէ Գու-եռուճու շարշըսընտա ֆարամանը օլուն-սօգաղընտա Նօ. 26 տիւքքեանտա Պաղ-տատեան Գուեռուճու Մկրտիչ աղա եւ-տի իլէ ֆիրուխթ օլունուլ, պէհէր պի-լէթ իքիչէր պէեազ մէճիտիլէ իլէ:

Իշ պու բիանգօ 1700 նօմբօտան մի-րէթթէպ ճէման 559,800 ֆիօրին գա-զանճազ օլուն պիաֆսիլաթը զիյրտէ պէեան օլունուլ:

|        | Նօ.         | Ֆիօրին     |
|--------|-------------|------------|
| 1 ինճի | 1           | 200.000(1) |
| 2 "    | 1           | 40 000     |
| 3 "    | 1           | 20 000     |
| 4 "    | 2—3000 տէն  | 10 000     |
| 5 "    | 2—2000 "    | 4.000      |
| 6 "    | 2—1500 "    | 3000       |
| 7 "    | 4—1000 "    | 4 000      |
| 8 "    | 37— 400 "   | 14,800     |
| 9 "    | 1650— 160 " | 264 000    |
|        | 1700        | 559800     |

Մէզքիւր բիեանգօ իշ պու պին սէ-քիզ եիւզ ալթմըշ եէտի ալաֆրանկա հոկտեմբեր 1 տէ չէքիւէնէք օլուն պ, իսա-

(1) Իշ պու իլանըն պուստան էվլէլէր տէֆալարը նէշիլտէ իլք գազանճազ օլան մէպլաղ իլին իքի եիւզ պին ֆիօրին տէնիլէճէք եէրտէ սէհվէն իքի միլեօն տէնմիշ տիր:

պէթ իթմէյէն նիւմբօլարըն պատէհու-հիւքմիւ օլմանեաճազ տըր, Մէզքիւր պի-լէթթէր ալաֆրանկա սեպտեմբեր 31 էտէք ֆիրուխթ օլունուլ, Գազանան նիւմ-բօլար իշ պու զապէթա վասէթասը իլէ նէշի ու իլան օլունաճազ տըր:

Պալատէ գեքր օլան քրէտիթ անշթալթ բիանգօսու « Լօզ » թապիր օլունան ա-նա պիլէթթէրինտէն տախի կէթիլիմիշ օլուն պ, մէրդուճ Մկրտիչ աղա տիւք-քեանընտա ֆիրուխթ օլունուլ, իշ պու-լօզալը, մէզքիւր պիլէթթէր կիպի գա-զանմատըղը հայտէ հիւքմիւ կէշմէյիպ, նիհաեթթինէ գաուար միւթէպէր տիր, եանի, պու տէֆա տէյիլ իսէ, էլպէթ տէ նիւմբօսու պիր տէֆա գազանաճազ տըր, Մէզքիւր լօզալը իսթէնյիտիլի վազըթ ախէլ: ֆիրուխթ օլունապիլեր վէ սէ-նէ պէ սէնէ պէտէլի արթմազտա տըր:

Կէրէք պիլէթթէր վէ կէրէք լօզալաւ տայիր գեեատէ մալիւմաթ իսթէյէն զաթ-լարըն մէրգուճ Պաղտատընտան Մկրտիչ ա-ղաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէ-տիլի իլան օլունուլ:

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻԱՆԴՍՈՒԻ

Գալաթատա Բէրչէմպէ բազարընտա Նօ. 17 Գլարֆէլտ մաղազասընտա հէր նէվի Ալաթիա բիանգօ պիլէթթէրի վէ բրօմէսլէր պուլունուլ:

1858 բիանգօսու պիլէթթէրին բրօ-մէսլէրի ալաֆրանկա հոկտ. 1 տէ չէքի-լէճէք օլուն պ, իլք շըգան նիւմբօ 200, 000 ֆիօրին, իքիճի 40 000, իւշիւնճիւ 20,000, տէօրտիւնճիւ 5,000 վէ սայիրէ գազանաճազ տըր, պիր բրօմէս 40 զու-րուշ տուր:

Կէրէք պիլէթթէրին գալպ օլմամասը վէ կէրէք գազանան նիւմբօլարըն իս-թանպօլտա էօտէնմէսի, պիլէթթէրին իւ-զէրինտէ պասըլան քէնտի մէօհիւր իլէ թէէմին իտիլմիշ տիր:

Տահա թաֆսիլի մալիւմաթ ալմազ իսթէեէնլէր միւմաիլէյհ միւսիւ Գլար-ֆէլտէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օ-լունուլ:

ՎԻԵՆՆԱ ԲԻԱՆԴՍՈՒԼԱՐԸ

Ալաթիա տէվէթի թարաֆընտան թէ-էմին օլունուլ օլունուլ հայտէ, վի-էնանըն հէր նէվի բիանգօ ազսիօնլարը վէ բրօմէսլէրի Գալաթատա Գոմիսիօն իս-նը գաբուսու եանընտա Նօ. 8 միւսիւ 8. Գորիչօնէր մաղազասընտա ֆիրուխթ օլունազտա տըր:

Մէրգուճ Մ. Գորիչօնէրին հիշ պիր քիմսէ իլէ շէրիքիլի օլմանըպ, վէ սաթ-տըղը պիլէթթէր իւզէրինտէ (օթանթի-սիթէ կարանթի բառ 8. Գորիչօնէր իսան միւնիսիլալ Նօ. 8 Կալաթա ա Գոմիսիօն-թիլնօրը) եանի գալպ օլմանաճաղը 8:

Գորիչօնէր թարաֆընտան թէէմին գը-լընմըշ մանասընտա պիր եէշիլ պէյզա մէօհիւր պասըլմըշ տըր, վէ հէր պիլէթ-նիւմբօ իլէ գայտ օլունուլ օլունուլ տան, մէօհիւրսիւզ վէ գայտ օլունմա-մըշ պիլէթթէրի քէնտի մաղազասընտան շըգմըշ կիպի թալմանեաճաղըն իսասէ-թէն իլան իտէր: Վէ գրէտի մօպիլիէթ բիանգօսու տախի ալաֆրանկա հոկտ. 1 տէ չէքիլէճէք տիր:

Խսթանպօլ վէ եախօտ Իպրաիլ օլմագ-իւզրէ պիր միլեօն պէշ եիւզ պին զրեէ տագիգ իլէ պու մըգտար բէքսիմաթըն միւպայետա-զըմընտա իշպու սէքսէն իւշ սէնէի շէմ-սիլէսի իլունուլնօն օն տէօրտիւնճիւ բէնշ-չէմպիլի կիւնիւ սաաթ ալթըտա Տարը Շու-րատա միւնազաստար իճրա օլունաճաղը-տան վէ պունլարըն ճիւմլէթէն պիր թիւճ-ճարտէն միւպայետա գապիլ օլմամտըղը հայտէ, վիրէպիլէճէյի մըգտար հէր թաճիր-տէն այրու այրու ալընաճաղընտան իթասընա-թալիպ օլանլէրին Տարը Շուրաեա կէլիպ միւնազաստարնա հազըր պուլունմալարը իլան օլունուլ:

11 իլուլ 1867

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԲԵՐԻ

Ալեա իւզիւմ րազըրը օլարագ էհվէն ֆիաթիլէ շու աթիտէքի մահէլէրտէ սա-թըլմագտա տըր:

Գալաթատա Լուսաւորիչ քիլիսէսի գարշըսընտա Միւհէնտիսեան թապիա-նէսի պաղչէօնտէ:

Գաաթը-քէօյիւնտէ վարդերէս ազանըն գապինօսուլնտա:

Իւսկիւտարտա մէղարըգ պուլունուլտա Աթա պէյին գազինօսուլնտա:

Սարը-եար Եէնի մահալէտէ Պէրպէր ուսթա վասիլին տիւքքեանընտա:

Լանկ:տա Ն. 19 Բոււմար ընկճ-րուլթիւնէն քեարկիր գազինօսուլնտա:

Եէնի գաբու սանտըգ պուլունուլտա հաճի Յուսիկին տիւքքեանընտա:

Պէշիթաշ Եէնի մահէլէտէ Ահմէտ պէյին կապինօսուլնտա:

Իլիմօն իսկէլէսիտէ եիւքսէք գաղի-նօտա նօմբօ 15:

Թամաթիտա Հայկական ընկերու թիւ-նու գազինօսուլնտա:

Պալատտա Ալօտեան ընկերութիւն գազինօսուլնտա:

Աղա ճամիսիտէ Չիլ Պօղոսուն 139 նիւմբօլու գազինօսուլնտա: Իշ պու գա-զինօտա րազըտան մատա ալեա վէ իս-լիս վիշնէ շուրուպու տախի էհվէն ֆի-ալթա սաթըլմագտա տըր:

11

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ 8. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ԷԲՐԱԼՅԸՆ ԹԱՊԻԱՆԵՍԻՆԵՅ ՊԵՏ-ՈՂԻՏԵԱ ՅՈՂՈՒ ԵՈՂԱ, ՅՈՐՈԿԱՆ ԱՊԵՆԱԼԷ ԳԻՐԱՅԻՐԷՐ ԳԵՐԵՍԸՆՈՒ ՆՈՒԹԵՐՈ 167: